

Byla C-705/23

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2023 m. lapkričio 17 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Landgericht Düsseldorf (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. lapkričio 2 d.

Ieškovė ir apeliantė:

Flightright GmbH

Atsakovė ir kita apeliacinio proceso šalis:

Condor Flugdienst GmbH

<...> [bylos numeris]

Landgericht Düsseldorf (Diuseldorfo apygardos teismas)

nutartis

Byloje

Flightright GmbH, <...> Berlynas,

ieškovė ir apeliantė,

<...>:

prieš

Condor Flugdienst GmbH, <...> Noi Izenburgas,

atsakovė ir kitą apeliacinio proceso šalį,

<...>:

Landgericht Düsseldorf 22-oji civilinių bylų kolegija
2023 m. lapkričio 2 d.

<...>

nutarė:

Sustabdyti bylos nagrinėjimą.

Vadovaujantis SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktu ir trečia pastraipa, pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį klausimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo:

Ar Reglamento (EB) Nr. 261/2004 4 straipsnį reikia aiškinti taip, kad oro vežėjas atsisako vežti keleivį (ir tai yra suplanuotas atsisakymas vežti) ir tuo atveju, kai kelionės organizatorius keleivį pranešimu apie perregistravimą informuoja, kad skrydis atšauktas, nors oro vežėjas skrydžio neatšaukė ir skrydis nustatyta tvarka iš tikrųjų yra vykdomas?

Motyvai

I.

Remdamasi perleista teise, ieškovė reikalauja iš atsakovės sumokėti kompensacijas už atsisakymą vežti du keleivius.

Keleiviai <...> ir <...> (toliau – teisės perleidėjai) per kelionių organizatorių rezervavo kelionės į Fuerteventūrą paslaugų paketą 2020 m. liepos 18 d.–2020 m. liepos 30 d. laikotarpiui. Kelionės paslaugų paketas taip pat apėmė skrydžius iš Diuseldorfo į Fuerteventūrą ir atgal. Šiuos skrydžius turėjo vykdyti atsakovė. Kelionės organizatorius pranešė teisės perleidėjams, kad 2020 m. liepos 18 d. skrydis pirmyn (skrydžio numeris: DE 1456) atšauktas. Jie buvo perregistruoti į 2020 m. liepos 20 d. skrydį (šio skrydžio numeris taip pat yra DE 1456). Teisės perleidėjai teigia, kad kelionės organizatorius apie tai jiems pranešė tik prieš 8 dienas iki išvykimo dienos. Atsakovė viską paneigė. Pirminis 2020 m. liepos 18 d. skrydis nebuvo atšauktas, jis buvo tinkamai įvykdytas ir tai nėra ginčytina. Vis dėlto teisės perleidėjai dėl kelionės organizatoriaus pranešimo į oro uostą atvyko ne 2020 m. liepos 18 d., o tik 2020 m. liepos 20 d.

Teisės perleidėjai perleido ieškovei savo reikalavimo teises. Ieškovė *Amtsgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apylinkės teismas) pareikštu ieškiniu pareikalavo iš viso 800,00 EUR dydžio kompensacijos pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 4 straipsnio 3 dalį ir 7 straipsnio 1 dalies b punktą, siejamus su *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas, toliau – BGB) 398 straipsniu.

Ieškovė teigia, kad atsakomybė už kelionės organizatoriaus veiksmus turi būti priskirta atsakovei. Šiuo klausimu darytina prielaida, kad tai buvo atsakovės suplanuotas atsisakymas vežti, dėl to kilo teisė pareikšti nurodytus reikalavimus.

Atsakovė mano, kad tai nebuvo atsisakymas vežti. Atsisakymas vežti turi reikšti tam tikrus oro vežėjo veiksmus. Vis dėlto šiuo atveju pranešimą pateikė kelionės organizatorius. Be to, atsakovė tinkamai įvykdė skrydį.

Nagrinėjant bylą pirmojoje instancijoje *Amtsgericht Düsseldorf* <...> priimtas sprendimas už akių, kuriuo ieškinys buvo atmestas. Dėl šio sprendimo ieškovė pateikė skundą. *Amtsgericht Düsseldorf* 2022 m. lapkričio 3 d. sprendimu paliko galioti sprendimą už akių, kuriuo ieškinys buvo atmestas <...>.

Dėl šio sprendimo ieškovė <...> pateikė apeliacinį skundą. <...>

II.

Sprendimas dėl atsakovės apeliacinio skundo iš esmės priklauso nuo pirma nurodyto klausimo, ar atsisakymu vežti, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 4 straipsnį, gali būti laikomas suplanuotas atsisakymas vežti, kai kelionės organizatorius praneša apie perregistravimą arba atšaukimą. Šis klausimas kol kas nebuvo išaiškintas nei Sąjungos, nei aukščiausiuosiuose teismuose.

Konkrečiai:

1.

Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ieškovė pagal šioje byloje perleistą reikalavimo teisę turėtų teisę gauti 800,00 EUR dydžio kompensaciją pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 4 straipsnio 3 dalį ir 7 straipsnio 1 dalies b punktą. Taigi šis klausimas svarbus sprendimui priimti.

a)

Visų pirma nenurodytos ir nėra akivaizdžios atsisakymą vežti pateisinančios priežastys, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 2 straipsnio j punkto paskutinę sakinio dalį. Reglamento (EB) Nr. 261/2004 5 straipsnio 1 dalies c punkto i–iii papunkčiai taip pat negali būti taikomi pagal analogiją reikalavimams dėl atsisakymo vežti pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 4 straipsnio 3 dalį ir 7 straipsnį (žr. 2023 m. spalio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-238/22, <...> 40 ir paskesnius punktus). Taigi nebuvo būtina išsiaiškinti, ar teisės perleidėjai buvo informuoti apie perregistravimą anksčiau nei prieš aštuonias dienas.

b)

Tai, jog atsakovė apeliaciniame procese pirmą kartą paneigė, kad teisės perleidėjai turėjo patvirtintą rezervavimą, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 3 straipsnio 2 dalies a punktą, galiausiai neturėtų būti reikšminga. Viena vertus, tai negali būti <...> ginčijama apeliacinėje instancijoje. Kita vertus, kolegijos nuomone, bendrai vertinant 2020 m. birželio 26 d. „kuponus“

(K1 priedas), 2020 m. liepos 9 d. kelionės patvirtinimą ir sąskaitą faktūrą (K2 priedas) ir pranešimą apie perregistravimą (K2 priedas), matyti, kad teisės perleidėjai iš pradžių turėjo patvirtintą kelionės organizatoriaus rezervavimą 2020 m. liepos 18 d. skrydžiui DE 1456.

Kaip nurodė Teisingumo Teismas 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendime *AD ir kt. / Corendon Airline ir kt.*, C-146/20, C-188/20, C-196/20 ir C-270/20, keleivis turi „patvirtintą rezervavimą“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 3 straipsnio 2 dalies a punktą, kaip „kitą įrodymą“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 2 straipsnio g punkto antrą alternatyvą, kai kelionių organizatorius, su kuriuo keleivis yra sudaręs sutartį, pateikia šiam keleiviui dokumentą, kuriame pažadama minėtą keleivį skraidinti, konkrečiai nurodžius skrydžio išvykimo ir atvykimo vietą, laiką ir numerį, net jei šis kelionių organizatorius negavo atitinkamo oro vežėjo patvirtinimo apie išvykimo ir atvykimo laiką; nacionalinis teismas turi nustatyti, ar konkrečiu atveju kelionių organizatoriaus dokumentas yra „kitas įrodymas“, visų pirma atsižvelgiant į tai, ar nurodytas skrydžių laikas apibūdinamas kaip „preliminarius skrydžių laikas“ (žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AD ir kt. / Corendon Airline ir kt.*, C-146/20, C-188/20, C-196/20 ir C-270/20 <...> 43, 50 ir 51 punktus). 2020 m. birželio 26 d. „kuponuose“ (K1 priedas) konkrečiai nurodyti 2020 m. liepos 18 d. skrydžio duomenys: skrydžio numeris, data ir laikas. Nematyti, kad būtų kokių nors privalomumo apribojimų. Pavadinimas „kuponas“ taip pat to nepaneigia. Šis pavadinimas atitinka pavadinimą „kelionės čekis“. Šis įrodymas nebūtinai turi būti pavadintas „rezervavimo patvirtinimu“. Taip pat neatrodo, kad tai būtų neprivalomas variantas ar kas nors į tai panašaus. Priešingai, nei teigia atsakovė, 2020 m. liepos 9 d. rezervavimo patvirtinimas ir sąskaita faktūra neleidžia daryti išvados, kad teisės perleidėjai niekada nebuvo registruoti 2020 m. liepos 18 d. skrydžiui DE 1456, kad nuo pat pradžių buvo atliktas tik vienas rezervavimas – 2020 m. liepos 20 d. skrydžiui DE 1456. Dešinėje pusėje, viršuje, yra nurodyta: „2020 m. liepos 9 d. rezervavimas / pakeitimas“. Be to, pranešimo apie perregistravimą formuluotė („dėl atšaukimo nebegalime Jums pasiūlyti Jūsų rezervuotų skrydžių 2020 m. liepos 18 d. ir 2020 m. liepos 30 d. Suprantame, kad šis pranešimas kelia nusivylimą. Atsiprašome už susiklosčiusią situaciją. Kaip alternatyvą galime pasiūlyti Jums šiuos skrydžius už tą pačią kainą“) patvirtina, kad 2020 m. liepos 18 d. skrydžio bilietas jau buvo įsigytas.

2.

Klausimas, ar atsisakymu vežti, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 4 straipsnį, gali būti laikomas suplanuotas atsisakymas vežti, išreiškiamas kelionės organizatoriaus pranešimu apie perregistravimą arba pranešimu apie atšaukimą, taip pat kol kas nebuvo išaiškintas nei Sąjungos, nei aukščiausiuosiuose teismuose.

a)

2008 m. spalio 7 d. nutartimi dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą BGH jau buvo pateikęs Teisingumo Teismui nurodytą prejudicinį klausimą pagal SESV 267 straipsnį (žr. 2008 m. spalio 7 d. BGH nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, X ZR 96/06, NJW 2009, p. 285). Byla buvo išbraukta iš Teisingumo Teismo registro po kitokio jos užbaigimo.

b)

<...> (nacionalinė jurisprudencija)

3.

Kolegija mano, kad į klausimą reikėtų atsakyti teigiamai.

Atsakyti teigiamai galėtų leisti argumentas, kad, kitaip, nei aktyviaja konstrukcija suformuluotose versijose prancūzų ir ispanų kalbomis, kuriose aiškiai nurodyta, kad skrydį vykdanti oro transporto bendrovė atsisako vežti keleivius, daugelyje kitų pasyviaja konstrukcija suformuluotų versijų (pavyzdžiui, anglų, švedų, olandų, danų, italų, portugalų ir vokiečių kalbomis) neapibrėžiama, kas atsisako (žr. 2008 m. spalio 7 d. BGH nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą X ZR 96/06, NJW 2009, p. 285, 286, 9 punktą; 2015 m. kovo 17 d. Sprendimo X ZR 34/14, NJW 2015, p. 2181, 2184, 26 punktą).

Reglamento leidėjo siekis užtikrinti, kad reglamento apsauga būtų taikoma ir skrydžiams, kurie yra organizuotos turistinės kelionės dalis, taip pat galėtų patvirtinti požiūrį, kad kelionės paslaugų paketus įsigijusių asmenų perregistravimas yra atsisakymas juos vežti (iš pradžių) užsakytu skrydžiu. Svarbu priminti ir tai, kad keleivio, kuris nesutiko būti perregistruotas, požiūriu perregistravimas prilygsta atsisakymui vežti jį suplanuotu skrydžiu. Perregistravimą mintyse atitinkamai galima išskaidyti į atsisakymą priimti skristi, kaip buvo suplanuota, ir į naujo skrydžio rezervavimą. Perregistravimą laikyti atsisakymo vežti dalimi reikėtų tam, kad kelionės paslaugų paketą įsigijęs asmuo neprarastų reglamento teikiamos apsaugos dėl to, kad jis – kitaip nei reguliariųjų reisų oro linijų keleivis – būtų perregistruotas į kitą skrydį iš anksto, o ne atsisakius jį vežti jau prie įlaipinimo vartų; taip yra dėl to, kad skrydžių, kurie yra organizuotos turistinės kelionės dalis, atveju dažniau nei reguliariųjų reisų oro linijų skrydžių atveju galima iš anksto numatyti, ar bus pakankamai vietų visiems keleiviams, kurie, tikėtina, atvyks registruotis (žr. 2008 m. spalio 7 d. BGH nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą X ZR 96/06, NJW 2009, p. 285, 286, 10 ir 11 punktus).

Kitas argumentas galėtų būti Reglamento (EB) Nr. 261/2004 3 straipsnio 2 dalies b punkto nuostata. Pagal šią nuostatą reglamentas taikomas ir tuo atveju, jei keleiviai oro vežėjo arba turizmo kelionių organizatoriaus buvo perkelti iš skrydžio, kuriam jie turėjo rezervavimą, į kitą skrydį, nesvarbu, dėl kokios priežasties. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad reglamentas taikytinas ir kelionės organizatoriaus atlikto keleivio „perkėlimo“ į kitą skrydį atvejais, nepaisant priežasties, dėl kurios jis buvo perkeltas, tai galėtų leisti daryti išvadą, kad šiuo

atveju keleiviui turėtų būti suteikta teisė į kompensaciją dėl atsisakymo vežti „Perkėlimo“ į kitą skrydį, t. y. perregistravimo, atvejais gali būti, kad skrydis nėra atšaukiamas ar atidedamas ilgam laikui. Tokiu atveju tai gali būti tik atsisakymas vežti. Vis dėlto būtų paradoksalu, jei reglamento leidėjas iš pradžių aiškiai nustatytų, kad reglamentas taikomas tokiose situacijose, o vėliau paneigtų iš to kylančią teisę į kompensaciją už atsisakymą vežti. Kita vertus, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog iš Reglamento (EB) Nr. 261/2004 3 straipsnio 2 dalies b punkto matyti, „kad Reglamentas (EB) Nr. 261/2004 taikomas tuo atveju, kai, atšaukus rezervuotą skrydį, oro vežėjas perkelia oro transporto keleivį į skrydį, vykdomą kitu maršrutu į jo galutinę paskirties vietą“. Taigi, Teisingumo Teismo nuomone, ši nuostata vis dėlto taikoma atšaukimo atvejais, bet tik „be kita ko“.

Galiausiai Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad ir kelionės organizatorius gali pateikti „patvirtintą rezervavimą“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (EB) Nr. 261/2004 3 straipsnio 2 dalies a punktą, su konkrečiai nurodytais skrydžio duomenimis, dėl kurio reglamentas tampa taikytinas, net jei oro transporto bendrovė nepatvirtino atitinkamo skrydžio laiko kelionės organizatoriui, t. y. jei jis neturėjo vadinamojo rezervavimo užtikrinimo (žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Corendon Airline ir kt.*, C-146/20, C-188/20, C-196/20 ir C-270/20 <...> 51 punktą). Teisingumo Teismas grindė šią išvadą tuo, kad kelios reglamento nuostatos, kai taikomos, neskiria kelionių organizatoriaus ir oro vežėjo (žr., pavyzdžiui, Reglamento (EB) Nr. 261/2004 3 straipsnio 2 dalies a punkto pirmą įtrauką ir 3 straipsnio 2 dalies b punktą). Be to, tai prieštarautų reglamento 1 konstatuojamojoje dalyje nurodytam tikslui užtikrinti aukštą keleivių apsaugos lygį, jei rezervavimą galėtų patvirtinti tik oro vežėjas, o keleivis turėtų patikrinti turizmo kelionių organizatoriaus pateiktą informaciją. Iš tiesų reglamentu siekiama, kad riziką, jog kelionių organizatoriai, vykdydami savo apibrėžtą veiklą, keleiviams pateiks netikslią informaciją, prisiimtų oro vežėjas. Šiomis aplinkybėmis keleivis nėra įtrauktas į oro vežėjo ir kelionių organizatoriaus santykius ir iš jo negali būti reikalaujama gauti informacijos šiuo klausimu (žr. pirmiau nurodyto Teisingumo Teismo sprendimo 46 ir paskesnius punktus).

Minėtas sprendimas galėtų būti taikomas nagrinėjamu atveju, kai kelionės organizatorius perregistruoja keleivį dėl „atšaukto skrydžio“. Šiuo klausimu skrydį vykdančio oro vežėjas ir kelionės organizatorius taip pat galėtų būti vertinami vienodai. Gali būti, kad tai būtų nesuderinama su Reglamentu (EB) Nr. 261/2004 siekiamu apsaugos tikslu sukurti aukštą vartotojų apsaugos lygį, jei keleivis negalėtų pareikalauti iš oro vežėjo atsakomybės už kelionės organizatoriaus atliktą perregistravimą. Kelionės organizatoriaus atliktas perregistravimas galėtų būti priskiriamas oro vežėjo rizikos sričiai. Be to, jei jau skrydį vykdančio oro vežėjas turi atsakyti už rezervavimo patvirtinimą, kuris buvo pateiktas be rezervavimo užtikrinimo, tai *a fortiori* turėtų būti taikoma atsisakymui vežti, kai perregistravimą atlieka kelionės organizatorius. Be to, net ir tokiais atvejais, kaip nagrinėjamasis, keleivis negali patikimai įvertinti, ar atsisakymo vežti priežastis susijusi su kelionės organizatoriaus, ar su oro

transporto bendrovės veiklos sritymi. Toks perregistravimas gali būti susijęs ne tik su perpildytu skrydžiu ar vidinėmis oro transporto bendrovės rezervavimo klaidomis, bet ir su nepakankama įsigytų skrydžių kvota arba kelionės organizatoriaus vidaus problemomis. To negali nustatyti ar pakeisti keleivis, kurį perregistruoja kelionės organizatorius.

Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad Teisingumo Teismas dar nėra išaiškinęs šio klausimo, o ligšiolinė jurisprudencija neleidžia visiškai aiškiai į jį atsakyti, tikslinga SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punkte ir trečioje pastraipoje numatyta procedūra.

III.

<...> (parašai)

<...>

(parašų sąrašas)

DARBINIS VERTINIMAS